

USTVARJALNI NATEČAJ: DO KONCA IN NAPREJ

Ime in priimek: Hana Brezar
Razred: 8. a
Naziv in naslov šole: Osnovna šola Marije Vere, Ljubljanska cesta
16a, 1241 Kamnik
Naslov izdelka – literarni natečaj: **Mogoče sem v prejšnjem življenju živel v 19. stoletju ...**
Ime in priimek mentorice: Vanja Hočevar

Mogoče sem v prejšnjem življenja živel v 19. stoletju ...

Pogosto razmišljam, da sem mogoče v prejšnjem življenju, če obstaja, živel v 19. stoletju. Naj na kratko prestavim takratno Hano:

»Rodila sem se 14. aprila 1845. Kot otrok sem živel v mirni meščanski družini. Bila sem edinka. Že od petega leta dalje me je mama učila kuhati in opravljati gospodinjska opravila. Starša sta me imela zelo rada. Kljub temu sem pogosto imela občutek, da je oče potrt, ker ni imel sina.

Sina bi lahko naučil, kako uspešno voditi njegovo podjetje. Oče je bil namreč lastnik in vodja ene najuspešnejših tekstilnih tovarn. Mama je vodila gospodinjska opravila in nadzorovala služkinje. Bila je zelo prijazna do naju z očetom in tudi do zaposlenih. Kljub očetovim mnogim obveznostim sta mi oba starša posvečala veliko časa in pozornosti. Všeč mi je bilo, da smo tako ohranjali močne družinske vezi.

Velikokrat sem se šla z najljubšo služkinjo Marto igrati v park. Na Marto sem bila zelo navezana. Bila je moja zaupnica. Povedala sem ji lahko tudi tiste misli, ki se jih drugim nisem upala. V parku sem se včasih igrala z deklicami iz soseščine. Opazila sem, da so zelo slabo oblečene in obute in imajo slabe zobe. Marti na začetku ni bilo všeč, da se igram z njimi, ker je rekla, da spadajo v nižji sloj. Tega nisem razumela. Ni mi bilo jasno, zakaj se jaz, Ana in Mojca ne bi skupaj igrali. Marta je kmalu popustila in dovolila naše druženje in igranje. Ko je bilo mrzlo, sem bila jaz toplo oblečena, Ana in Mojca pa sta zmrzovali v tankih oblačilih in strganih čevljih. Marta mi je razložila, da imajo njihovi očetje zelo slabe plače. Nekatere mame so delale na poljih in so dobile mizerno

plačilo. Nekatere so bile zaposlene v tovarnah, nekatere kot služkinje. One cele dneve svojih otrok niso videle. Ker sem sama imela veliko oblačil in čevljev, sem jih želela deliti s prijateljicama. Mama ni bila za to. Rekla mi je, da vsem revnim otrokom ne morem pomagati. Meni pa ni bilo jasno, zakaj prijateljice nimajo takih stvari kot jaz, čeprav so njihovi starši zaposleni. Ker sta bila očeta Ane in Mojci na žalost zaposlena v tekstilni tovarni mojega očeta, sem mamu vprašala, zakaj jim očka ne da višje plače. Mama je rekla, naj vprašam očeta. Oče mi je odgovoril, da so to neizobraženi delavci, ki opravljajo dela, ki so fizično težka, ni pa jim treba razmišljati. On pa da ima veliko stroškov in skrbi, da poskrbi, za surovine in za to, da tovarna deluje brez težav. Ni me prepričal. Vprašala sem ga, zakaj imamo mi tako veliko hišo in služkinje. Poleg tega imamo še počitniško hišo. Predlagala sem mu, da bi se naša družina odpovedala delu vsega tega premoženja in bi on lahko dal večjo plačo delavcem. Oče se mi je smejal in rekel, da ne razumem, kako stvari v svetu delujejo. Poleg tega je zatrdil, da tudi on nima veliko denarja. Vsako leto bolj sem spoznavala, da je to laž, saj smo bili ena najbogatejših meščanskih družin v mestu in širši okolici.

V letih odraščanja me je ta zadeva vse bolj žalostila. Sčasoma sem izgubila tudi Anino in Mojčino prijateljstvo. Rekli sta, da se jima ni prijetno družiti z mano. Vedeli sta, da me bosta starša poslala na šolanje. Tudi onidve sta si tega želeli, a vedeli sta, da je to za njuni družini nedosegljivo. Z dekleti iz »svojega« sloja se prav tako nisem veliko družila, saj se mi je zdelo njihovo obnašanje otročje. Ko sem kateri omenila, da ni prav, da otroci iz revnejših družin nimajo enakih pogojev kot mi, so se samo namrdnile in me čudno pogledale. Zdelo sem se jim čudna, ker o tem sploh razmišljam.

Nekega dne je oče prišel domov čisto potr. Pri večerji nama je z mamu povedal, da so se delavci v tovarni uprli. Rekel je, da jim bo za silo moral malo zvišati plače, drugače se bodo preselili preko luže v Ameriko. Takrat se je že vedelo, da se jim tam nudijo boljši pogoji za zaposlitev in zaslužek. Delavci z njegovim majhnim zvišanjem plač niso bili zadovoljni. Z ladjo so odpotovali v Ameriko. Oče ni hotel popustiti, zato ni dobil novih delavcev. S tistimi nekaj delavci, ki so zaradi zdravstvenih težav ostali, pa ni mogel izpolniti naročil. Tovarna je propadala, proizvodnja se je znižala. Na moje in mamino prigovarjanje je oče le popustil in delavcem zvišal plače. Namesto prejšnjega obsega proizvodnje je bil ta manjši. Delavci so bili dobro plačani in so z veseljem dobro

delali. Oče je kljub temu zaslužil dovolj, da naši družini ni nič manjkalo. Nismo pa več živeli tako razkošno. To se mi je zdel en mali uspeh, ki sem ga dosegla v dolgih letih prizadevanj od otroštva do odraslosti. Oče se je počasi sprijaznil tudi s tem, da bo vodenje tovarne počasi prepustil meni. Ker sem bila vestna in prizadevna, je videl, da ga ne rabi nič skrbeti. Lahko bo mirno užival starost. Jaz pa sem se odločila, da bom po prevzemu tovarne spremenila veliko stvari. Delavcem bom izboljšala pogoje. Tistim, ki bodo želeli, bom omogočil šolanje. Tako bodo lažje sami uvideli, da niso nič manj vredni od drugih, čeprav so bili rojeni v revščini. Organizirala bom srečanja, na katerih bom poskušala tudi drugim lastnikom tovarn povedati, da če bodo delavci bolj zadovoljni, bodo tudi oni boljši ljudje.»

Vesela sem, da živim v 21. stoletju. To pa zato, ker mi ni všeč, da bi bile med ljudmi razlike. Zdi se mi, da v današnjem času razlike še vedno obstajajo, a ne tako zelo velike. Včasih se zdijo velike, a jih je lažje premagati, kot pred slabima dvema stoletjema. Zdi se mi, da so danes ženske bolj enakopravne z moškimi. Ni pa mi všeč, ker slišim pri poročilih, da lastniki podjetij tudi v današnjem času pogosto izkoriščajo delavce. Nekateri na njihov račun bogatijo in jih ni prav nič sram, da drugim povzročajo stiske.

Ob tem razmišljanju sem se odločila, da se bom v odraslem življenju tudi jaz trudila, da bom pomagala tistim ljudem, za katere bom opazila, da se jim dela krivica. Poskušala bom prispevati svoj delček k temu, da bi imeli vsi ljudje primerne pogoje za delo in življenje.

Ime in priimek: **Hana Brezar**

Razred: **8. a**

Naziv in naslov šole: **Osnovna šola Marije Vere, Ljubljanska cesta 16a, 1241 Kamnik**

Naslov izdelka – literarni natečaj: **Mogoče sem v prejšnjem življenju živela v 19. stoletju ...**

Ime in priimek mentorice: **Vanja Hočevar**